

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. rugsėjo 14 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2023/0156 (COD)

9596/23

ADD 4 REV 1 (bg,cs,da,de,el,es,et,fi,fr,ga,hr,
hu,it,lt,lv,mt,nl,pl,pt,ro,sk,sl,sv)

UD 110
CODEC 917
ENFOCUSTOM 57
ECOFIN 452
MI 429
COMER 57
TRANS 194
FISC 95

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	SWD(2023) 141 final
Dalykas:	KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS „POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA“ [...], pridedamas prie Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, įsteigiama Europos Sąjungos muitinė ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 952/2013

Delegacijoms pridedamas dokumentas SWD(2023) 141 final.

Pridedama: SWD(2023) 141 final

Briuselis, 2023 05 17
SWD(2023) 141 final

Muitinės reforma

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

[\[...\]](#)

pridedamas prie

**Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento
kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, įsteigiama Europos Sąjungos muitinė ir
panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 952/2013**

{COM(2023) 258 final} - {SEC(2023) 198 final} - {SWD(2023) 140 final}

Santrauka
Sąjungos muitų teisės aktų peržiūros poveikio vertinimas
A. Būtinybė imtis veiksmų
Kokia tai problema ir kodėl ji yra ES masto?
Dabartinė sistema nėra pakankama. ES praranda pajamų. Neteisėti ir reikalavimų neatitinkantys produktai įvežami į ES ir kelia pavojų ES piliečių saugai ir saugumui. 1. <i>Muitinės susiduria su sunkumais siekdamos apsaugoti Sąjungos finansinius interesus ir laikytis vis didesnių nefinansinių reikalavimų</i>, taikomų pagal sektorių politiką (produktų saugos, saugumo, žmonių, gyvūnų ir augalų sveikatos bei aplinkos apsaugos ir kt.). Muitinių ir kitų kompetentingų institucijų bendradarbiavimas yra nepakankamas. 2. Pagal <i>dabartinius muitinės procesus</i> verslininkai, naudodamiesi skirtingomis ir ne visada sąveikiomis IT sistemomis, turi keletą kartų skirtingoms institucijoms tiekimo grandinėje teikti panašią informaciją apie prekes. Tai užkrauna <i>administracinę naštą teisėtai veikiantiems veiklos vykdytojams</i>. 3. Toks <i>muitinės modelis netinkamas elektroninei prekybai</i>. Dėl labai išaugusio elektroninės prekybos masto prekybos pobūdis pasikeitė – nuo įprasto prekių įvežimo į ES dideliais kiekiais krovinių pavidalu pereita prie milijonų mažų siuntų siuntimo tiesiogiai atskiriems vartotojams. Muitinės nėra pasirengusios susitvarkyti su didėjančiu prekių ir deklaracijų kiekiu. 4. <i>Duomenų kokybė, prieinamumas ir analizė yra riboti</i>. Nors muitinės procesai yra skaitmenizuoti, duomenys, reikalingi muitinės priežiūrai vykdyti ir rizikos analizei ir tikrinimui atlikti, yra padirkti ir dubliuojami daugelyje decentralizuotos muitinės IT infrastruktūros sistemų. Tai muitinėms brangiai kainuoja, ribojamas jų lankstumas ir trukdoma duomenis veiksmingai naudoti. 5. <i>Praktinis įgyvendinimas</i>, susijęs su tikrinimo praktika ir metodais, <i>valstybėse narėse labai skiriasi</i>. Neatliekama tinkama ES masto rizikos analizė, kuria remiantis būtų galima tinkamai prižiūrėti prekybos srautus ir nustatyti atvejus, kai prekyba vykdoma nesilaikant reikalavimų.
Ką reikėtų pasiekti?
Komisija nori pakylėti muitų sąjungą į kitą lygmenį. Bendras tikslas – užtikrinti, kad ES muitinės veiktų vieningai, užkirstų kelią reikalavimų neatitinkančių prekių patekimui į rinką, surinktų daugiau muitų ir vykdytų tinkamą tikrinimą, neužkraunant pernelyg didelės naštos valdžios institucijoms ir verslininkams. Konkretūs tikslai: - stiprinti ES muitinės finansinės ir nefinansinės rizikos valdymą, turint galimybę ES mastu tikruoju laiku susidaryti vaizdą apie visą tiekimo grandinę ir naudotis jos analize; - sumažinti verslininkų, vartotojų ir muitinių administracinę naštą ir supaprastinti jų atliekamas procedūras, nepakenkiant veiksmingai muitinės priežiūrai; - užtikrinti vienodas su muitine susijusias sąlygas elektroninei ir tradicinei prekybai, laikantis PVM taisyklių; - gerinti muitinės duomenų prieinamumą ir galimybę jais naudotis imantis strateginių veiksmų, tobulinti muitinės priežiūrą ir užtikrinti integruotą rizikos valdymo metodą; - sudaryti sąlygas muitų sąjungai veikti vieningai, užtikrinant veiksmingą apsaugą visoje ES, nepriklausomai nuo to, kur prekės kerta išorės sieną.
Kokia būtų papildoma ES lygmens veiksmų nauda (subsidiarumo principas)?

Veiksmai turi būti vykdomi ES lygmeniu. Muitų sąjunga priklauso išimtinai ES kompetencijai ir yra vienas iš pagrindinių tinkamo bendrosios rinkos veikimo elementų. Nacionaliniais veiksmais problema nebūtų veiksmingai išspręsta.

B. Sprendimai

Kokių yra galimybių pasiekti šiuos tikslus? Ar viena iš galimybių pasirinkta kaip tinkamiausia? Jei ne, kodėl?

Svarstomos keturios nustatytos problemos sprendimo galimybės:

1. *Paprastesnių procesų rinkinys.* Pagal šią galimybę numatyta patikslinti subjektų atsakomybę, pašalinti nereikalingus importo procedūrų etapus, nustatyti elektroninei prekybai taikomas priemones ir suteikti papildomų lengvatų veiklą skaidriai vykdančioms verslininkams, remiantis esamu skaitmenizacijos modeliu ir esama muitinės valdymo struktūra. Supaprastinus procesus ir sutelkus atsakomybę būtų padidintas veiksmingumas.
2. *ES muitinės steigimas, siekiant užtikrinti koordinavimą.* Pirmiau nurodyta 1 galimybė papildyta naujos ES muitinės, kuri koordinuotų valstybių narių bendradarbiavimą rizikos valdymo srityje, nustatytų vienodą taisyklių įgyvendinimo tvarką ir administruotų muitinės programas, įsteigimu.
3. *Centrinė ES muitinės duomenų erdvė, kurią valdo Komisija.* Supaprastinti muitinės procesai ir į subjektus sutelktos atsakomybės metodas būtų įgyvendinami naudojant centralizuotą IT modelį. Sukūrus duomenų erdvę būtų lengviau rinkti informaciją iš įvairių subjektų, ją tvarkyti ES muitinės rizikos valdymo tikslais ir ja keistis su kitomis kompetentingomis institucijomis.
4. *ES muitinė, atsakinga už koordinavimą ir operacijas ir valdanti ES muitinės duomenų erdvę.* Supaprastinti muitinės procesai būtų įgyvendinami naudojant ES muitinės duomenų erdvę, kurią valdo ES muitinė, atsakinga už (be 2 galimybėje nurodytų pareigų) operacinės rizikos ir duomenų valdymą ir padedanti įgyvendinti supaprastintus procesus.

Tinkamiausia yra 4 galimybė. Trys jos elementai (reformuoti muitinės procesai, įgyvendinami naudojant ES muitinės valdomą centrinę ES muitinės duomenų erdvę) vienas kitą sustiprina, kad būtų pasiekta geresnių rezultatų ir būtų sukurta sinergija visoje ES. Tai veiksmingiausia galimybė, nes investicijomis į centrinę struktūrą gerokai sumažinamos valstybių narių ir įmonių išlaidos.

Kokios yra įvairių suinteresuotųjų subjektų nuomonės? Kas kuriai galimybei pritaria?

Suinteresuotieji subjektai iš esmės pritaria tam, kad muitinės turėtų veikti vieningai, muitinės procesai būtų paprastesni, kiekvienu etapu būtų nustatyta aiški atsakomybė, būtų užtikrintas veiksmingesnis muitinių ir kitų institucijų bendradarbiavimas ir supaprastintas duomenų teikimas ES lygmens IT muitinės aplinkoje. Reikšmingai neprieštaraujama nė vienam galimam muitinės reformos elementui.

Muitinės iš esmės palankiai vertina atnaujintos partnerystės su verslininkais užmezgimą, nes mainais galės užsitikrinti geresnį duomenų prieinamumą, tačiau laikosi skirtingų nuomonių dėl tolesnių su IT plėtra ir valdymo reforma susijusių išlaidų.

C. Tinkamiausios galimybės poveikis

Kokie būtų tinkamiausių galimybių (jei jų nėra – pagrindinių galimybių) pranašumai?

- **Būtų sustiprinta muitinės priežiūra.** Pagerinus duomenų prieinamumą ir jų tvarkymą naudojant ES muitinės duomenų erdvę, rizikos valdymas ES mastu taptų veiksmingesnis ir padidėtų muitinių pajėgumai nustatyti sukčiavimo atvejus, nes būtų profiliuojami ES lygmeniu veikiantys riziką keliantys veiklos vykdytojai. Dėl to Sąjunga ir jos valstybės narės gautų papildomų pajamų. Dėl geresnio duomenų prieinamumo ir tobulesnio institucijų veiklos koordinavimo padidėtų muitinių pajėgumas nustatyti Sąjungos reikalavimų neatitinkančias prekes ir sustabdyti jų patekimą į rinką, o

tai būtų naudinga piliečiams ir vartotojams. - Būtų sumažinta su teisėta prekyba susijusi administracinė našta ir reikalavimų laikymosi išlaidos. Peržiūrėti procesai būtų paprastesni, duomenys iš tinkamo šaltinio būtų renkami per vieną ES muitinės duomenų erdvės sąsają. - Centralizavus funkcijas (IT, duomenų ir rizikos valdymą) ES muitinėje, būtų sutaupyta daug valstybių narių muitinių IT išlaidų. ES muitinė užtikrintų nacionalinių muitinių administracijų ir kitų institucijų veiklos koordinavimą. - Būtų sudarytos vienodos sąlygos elektroninei ir tradicinei prekybai. Peržiūrėjus procesus elektroninės prekybos dalyviams būtų suteikta galimybė paprasčiau teikti finansinę ir nefinansinę informaciją ir užtikrinta jų atsakomybė už ją. Vartotojams būtų naudingas didesnis skaidrumas kainų ir mokesčių srityje, mažesnis tiekimo grandinių trikdymas dėl fiskalinių formalumų ir geresnė apsauga nuo kenksmingų prekių. - Muitų sąjunga veiktų vieningai. Peržiūrėtus procesus vykdytų centrinė ES muitinė naudodamasi centrine ES muitinės duomenų erdve, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos užtikrinti vienodą įgyvendinimą visose valstybėse narėse ir būtų išvengta skirtumų.
Kokios būtų tinkamiausių galimybių (jei jų nėra – pagrindinių galimybių) įgyvendinimo išlaidos?
Į Sąjungos biudžetą įtrauktinos tinkamiausios galimybės įgyvendinimo išlaidos yra susijusios su: - centralizuotu ES muitinės duomenų erdvės kūrimu. 15 metų laikotarpiu ES tarnybos investuotų 559 mln. EUR daugiau, palyginti su atskaitos scenarijumi (per pirmuosius septynerius metus reikėtų didesnių vienkartinių investicijų), ir reikėtų 2 mlrd. EUR duomenų erdvei išlaikyti. Centralizavus išlaidas valstybės narės sutaupytų daug lėšų, susijusių su IT išlaidomis; - ES muitinės įsteigimu, dėl kurio 15 metų laikotarpiu reikėtų papildomai padengti 230 mln. EUR grynujų etato ekvivalentų sąnaudų ES lygmeniu. Muitinė būtų palaipsniui formuojama aštuonerius metus, o devintaisiais metais įgytų stabilią formą ir joje iš viso dirbtų apie 250 etatinių darbuotojų. Išlaidos apskaičiuotos galiojančiomis kainomis, remiantis laiko, pereinamojo laikotarpio ir kitomis nurodytomis prielaidomis.
Koks bus poveikis MVĮ ir konkurencingumui?
Tikimasi, kad iniciatyva neturės neigiamo poveikio MVĮ. Pagrindiniai jos elementai atitinka MVĮ lūkesčius ir prioritetus ir padės joms lengviau dalyvauti išorės prekyboje. Didžiausią poveikį MVĮ turės muitinės procesų reforma – jų supaprastinimas bus naudingas visiems verslininkams. MVĮ, kurios yra gamintojos, bus naudingos priemonės, kuriomis siekiama sumažinti nesąžiningą konkurenciją, susijusią su importuojamais produktais, kurie neatitinka ES taisyklių ir standartų.
Ar tai turės didelį poveikį nacionaliniams biudžetams ir administravimo subjektams?
Dėl 4 galimybėje numatyto centralizavimo sumažėtų valstybių narių administracinės išlaidos tiek IT, tiek darbuotojų srityje. Apskaičiuota, kad per 15 metų valstybės narės iš viso sutaupytų apie 21 mlrd. EUR išlaidų, susijusių su IT, ir dar 1 mlrd. EUR išlaidų, susijusių su darbuotojų laiku, kurio atsirastų sumažėjus poreikiui vykdyti dabartines užduotis. Ši nauda apskaičiuota galiojančiomis kainomis, remiantis laiko, pereinamojo laikotarpio ir kitomis nurodytomis prielaidomis.
Ar laikomasi proporcingumo principo?

Atsižvelgiant į problemų, su kuriomis susiduria muitų sąjunga, mastą ir dydį, tinkamiausia galimybe neviršijama to, kas būtina siekiant visiškai išspręsti problemas.

D. Tolesni veiksmai

Naudojant ES muitinės duomenų erdvę bus palengvinta stebėseną ir vertinimą, įgyvendinami sustiprinus muitų sąjungos veiklos rezultatų vertinimą.